

Remissvar på Miljömålsberedningens delbetänkande med förslag om en klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige (SOU 2016:47)

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas. Tillväxtverket arbetar även med regelförenkling och kompetensförsörjningsfrågor. Myndigheten har uppdrag som specifikt syftar till att främja hållbar regional tillväxt och näringslivsutveckling. Remissvaret är skrivet med utgångspunkt från detta.

Sammanfattande synpunkter

Tillväxtverket anser i korthet att:

- Förslaget om att ange det långsiktiga klimatmålet om nollnettoutsläpp som övergripande mål för svensk närings- och innovationspolitik är problematiskt och riskerar leda till en begränsning av miljöfrågorna inom det näringspolitiska området.
- Klimatfrågan snarare bör operationaliseras och relateras till närings- och innovationspolitikens mål om främjande av näringslivets konkurrenskraft samt näringslivets roll för utveckling och spridning av lösningar på klimatrelaterade utmaningar.
- Tillväxtverket avstyrker förslaget om att föra in nya krav på konsekvensutredning i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning samt i kommittéförordningen (1998:1474).
- Horisontella kriterier är otillräckliga som verktyg för att styra det offentliga företagsstödet mot tillämpningar för minskade utsläpp.
- Beredningens förslag betonar innovation men saknar förslag på mer marknadsnära insatser för implementering och omställning.
- Åtgärder inom transportsektorn behövs men bör vägas mot åtgärder inom andra sektorer för att säkerställa att de är samhällsekonomiskt effektiva.

Detaljerade synpunkter

Beredningen föreslår att närings- och innovationspolitiken bör ges en uttalad klimatinriktning, samtidigt som närings- och innovationspolitiken i sin tur också bör utgöra ett väsentligt inslag i en aktiv klimatpolitik.

Vi ser det som positivt att beredningen lyfter det ömsesidiga beroendeförhållandet mellan klimat- och näringslivspolitik och ställer oss positiva till att ge närings- och innovationspolitiken en tydlig klimatinriktning. Vi anser dock att förslaget om att ange det **långsiktiga klimatmålet som övergripande mål för innovations- och näringspolitiken** är problematiskt och inte är rätt väg att gå för att ge den klimatinriktning beredningen föreslår. "Hållbar tillväxt/utveckling" är redan idag integrerat som övergripande

mål i instruktionen för flertalet myndigheter inom det innovations- och näringspolitiska arbetet. Utmaningen anser vi inte ligga i målformuleringen utan snarare i operationaliseringen av klimatfrågan i förhållande till innovations- och näringspolitikens mål. Istället för att tala om klimatfrågan som ett mål i sig i förhållande till näringspolitiken anser vi att det är en mer framkomlig väg att lyfta klimatfrågans betydelse för näringslivets *konkurrenskraft*, liksom företagets betydelse för utveckling och spridning av *lösningar* på de klimatrelaterade utmaningarna.

Därtill anser vi att man genom att sätta klimatmålet som övergripande mål för näringspolitiken riskerar skapa ett fokus på just klimatfrågan medan miljöpolitiken, företagets miljöarbete samt svensk miljöteknik omfattar – och även fortsättningsvis behöver omfatta – en bredd av miljörelaterade frågor.

Miljömålsberedningen föreslår att det införs **bestämmelser om Konsekvensanalys avseende effekter på klimatet** i kommittéförordningen (1998:1474) och i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Kraven på att utreda konsekvenser syftar till att ge ett så bra beslutsunderlag som möjligt och belysa relevanta konsekvenser för alla de som berörs av förslaget. Inget perspektiv och ingen grupp är överordnad andra i förordningen. Om flera specifika bestämmelser med innebörden att konsekvenser för flera olika grupper ska dokumenteras särskilt i olika punkter kommer det att leda till ett minskat utrymme för regelgivare att från fall till fall lyfta fram alla perspektiven på ett pedagogiskt vis. Konsekvensutredningarna skulle riskera att bli svåröverskådliga, repetitiva och med ett stort antal rubriker. De riskerar således enligt vår bedömning bli sämre beslutsunderlag. Tillväxtverket avstyrker därför miljömålsberednings förslag.¹

Beredningen föreslår att det befintliga **offentliga stödet till företag i högre utsträckning bör styras mot tillämpningar med potential att minska utsläpp av växthusgaser**. Beredningen nämner horisontella kriterier som en möjlighet till sådan styrning. Tillväxtverket vill understryka att horisontella kriterier främst används för att integrera frågor som miljö, jämställdhet och mångfald i *utformningen av program* samt i de *projekt* som mottar finansiering (i form av krav på sökande). Vi anser dock att horisontella kriterier är ett trubbigt verktyg för att öka andelen företagsstöd till investeringar som syftar till att bemöta klimatproblematiken. Istället menar vi att det är mer effektivt att sätta av medel för riktade satsningar, samt att skärpa grundkriterier för mottagande av stöd som kopplar till energieffektivisering och användning av förnybara resurser. De regionala strukturfondsmedlen har redan i innevarande programperiod avsatt en stor andel medel för investeringar i övergången till en koldioxidsnål ekonomi samtidigt som det finns goda möjligheter att utveckla stödet ytterligare inför kommande programperiod (2021-2027). De regionala investeringsstöden har inte riktats gentemot miljö och klimat i samma utsträckning. Vi anser att de regionala stöden även fortsättningsvis bör omfatta en bredd av möjliga insatser men att man bör överväga möjligheten att exkludera stöd till investeringar som bygger på fossila tekniker och energislag.

Vi vill i sammanhanget även betona vikten av uppföljning och utvärdering på nationell nivå för att möjliggöra styrning av företagsstöd. Tillväxtverket följer, liksom Vinnova, redan idag årligen upp på andelen av projektmedel som går till projekt vars syfte är att lösa miljömässiga utmaningar. Däremot saknas sådan samlad och årligen återkommande nationell uppföljning av offentliga medel.

¹ Tillväxtverket har en vägledande roll i hur man kan utreda konsekvenser och har nyligen tagit fram ett webbaserat stödverktyg som syftar till att hjälpa utredare att hitta en lämplig nivå på sin konsekvensutredning. Där finns bland annat vägledning om hur man hittar en lämplig nivå på utredning av effekter på miljön.

Vi ser positivt på förslaget att låta utreda hur **samverkan mellan stat och näringsliv** kan utformas, och hur det statliga stödet bättre kan riktas mot innovationer som främjar minskade utsläpp av växthusgaser. Samtidigt vill vi understryka att utmaningarna för svensk miljöteknik främst ligger i kommersialiseringsfasen vilket bland annat Global Cleantech Innovation Index 2014 visade. På samma vis vill vi understryka behovet av branschvisa och marknadsnära insatser för att främja **effektiv material- och energianvändning, delandekonomi och cirkulär ekonomi**, som till exempel kunskapsspridning till företag samt samverkan över värdekedjor.²

Vi ställer oss positiva till beredningens förslag om att ge Tillväxtverket i uppdrag att i samråd med Naturvårdsverket och Energimyndigheten **ta fram uppföljningsmått som kan belysa hur bioekonomin utvecklas** i olika branscher samt i vilken utsträckning fossila material ersätts av biobaserade material. Även Tillväxtanalys bör förslagsvis utgöra en samarbetspart i ett sådant uppdrag.

Transportsektorn svarar för en stor del av de samlade utsläppen och åtgärder inom sektorn är därför viktiga. Samtidigt bör åtgärder inom området vägas mot åtgärder inom andra sektorer för att säkerställa att de är samhällsekonomiskt effektiva. Eftersom Sverige är ett land med långa avstånd, särskilt i de norra delarna av landet, så innebär det stor efterfrågan på person- och godstransporter.

Miljömålsberedningen tar kortfattat upp möjligheter för samordnade godstransporter genom digitalisering med potential för effektivare samarbete och ökad transporteffektivitet, till exempel genom samlastning och kombitransporter. Vi hade gärna sett att beredningen utvecklat detta område, vid sidan om förslag om biobränslen och effektivare fordon. Satsningen på bioekonomin ser vi också som viktig i sammanhanget liksom utformningen av reseavdraget och satsningar på järnväg.

Beredningen anger i sin analys av **konsekvenser för företag** att klimatpolitiken kommer innebära ändrade förutsättningar och ställa krav på anpassning. Vi vill liksom i vårt remissvar till beredningens första delbetänkande betona att dessa omvandlingskrav bör ses i ett långsiktigt och samhällsekonomiskt perspektiv. En ambitiös klimat- och miljöpolitik kan innebära utmaningar för en del branscher och företag men kommer i ett längre perspektiv att stärka svenska företags konkurrenskraft.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Gunilla Nordlöf. Johanna Giorgi har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Ewa Andersson, Anna Bäckman, Stefan Ernlund, Jan Persson, Elin Sixtensson, Maria Tengvard, enhetschef Jens Heed och avdelningschef Anna Bünger deltagit.

Mattias Åsander

Johanna Giorgi

² Tillväxtverket utlyser under hösten 2016 affärsutvecklingscheckar i syfte att stöda företags övergång till resurseffektiva affärsmodeller samtidigt som vi ser över behovet av ytterligare kunskapsutveckling och breddsatsningar.

